PicText no. 2

BIBLIOTECA
JUDEȚEANĂ
TIMIȘ
„SORIN TITEL”

Petre Ispirescu

# Prâslea cel voinic și merele de aur

Ilustrație: Adriana Lucaciu

CAPITALĂ CULTURALĂ EUROPEANĂ
2021 Timișoara European Capital of Culture
Primăria Municipiului Timișoara

Petre Ispirescu

# Prâslea cel voinic și merele de aur

Ilustrație: Adriana Lucaciu

BIBLIOTECA
JUDEȚEANĂ
TIMIȘ
„SORIN TITEL”

2019

CONSILIUL JUDEȚEAN TIMIȘ

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ TIMIȘ ,,SORIN TITEL"
Piața Libertății nr. 3, Timișoara
www.bjt.ro

Demers realizat în parteneriat cu
ASOCIAȚIA TIMIȘOARA 2021 – CAPITALĂ EUROPEANĂ A CULTURII,
în cadrul proiectului *KIDS 21*

Editor: Tudor Crețu
Redactor: Diana Dincă
Tehnoredactare: Marijus Musta

Ediția de față, cea de a II-a, reproduce versiunea: Ispirescu, Petre, *Basme*,
Bucureşti, Editura Ion Creangă, 1972, pp. 77-93.

Povestit de tata. Publicat pentru întâia oară în *Țăranul român,* nr. 13 și 14 din 1862*.

*Notă a lui Petre Ispirescu, op. cit., p. 93

A fost odată ca niciodată etc.

Era odată un împărat puternic şi mare şi avea pe lângă palaturile sale o grădină frumoasă, bogată de flori şi meşteşugită nevoie mare! Aşa grădină nu se mai văzuse până atunci, p-acolo. În fundul grădinii avea şi un măr care făcea mere de aur şi, de când îl avea, nu putuse să mănânce din pom mere coapte, căci, după ce le vedea înflorind, crescând şi pârguindu-se, venea oarecine noaptea şi le fura, tocmai când erau să se coacă. Toţi paznicii din toată împărăţia şi cei mai aleşi ostaşi, pe care îi pusese împăratul ca să pândească, n-au putut să prinză pe hoţi. În cele din urmă, veni fiul cel mai mare al împăratului şi-i zise:

— Tată, am crescut în palaturile tale, m-am plimbat prin astă grădină de atâtea ori şi am văzut roade foarte frumoase în pomul din fundul grădinii, dar n-am putut gusta niciodată din ele; acum a dat în copt, dă-mi voie ca nopţile astea să păzesc însumi, şi mă prinz că voi pune mâna pe acel tâlhar care ne jefuieşte.

— Dragul meu – zise tată-su – atâţia oameni voinici au păzit şi n-au făcut nici o ispravă. Doresc prea mult să văz la masa mea măcar un măr din acest pom care m-a ţinut atâta sumă de bani şi de aceea, iată, mă înduplec şi te las ca să pândeşti, măcar că nu-mi vine a crede că o să izbuteşti.

Atunci fiul împăratului se puse la pândă o săptămână întreagă: noaptea pândea şi ziua se odihnea; iar când fu într-o dimineaţă, se întoarse trist la tată-său şi-i spuse cum priveghease până la miezul nopţii, cum mai pe urmă îl apucase o piroteală de nu se mai putea ţine pe picioare, cum, mai târziu, somnul îl copleşise şi căzu ca un mort, fără să se poată deştepta decât tocmai când soarele era rădicat de două suliţe, şi atunci văzu că merele lipsesc.

Nepovestită fu mâhnirea tatălui său, când auzi spunându-i-se astă întâmplare.

De silă de milă, fu nevoit a mai aştepta încă un an, ca să facă şi voia fiului său celui mijlociu, care cerea cu stăruinţă de la tată-său ca să-l lase şi pe dânsul să pândească, şi se lega că el va prinde pe hoţii care îi făceau atâta întristare.

Timpul veni, merele începură a se pârgui; atunci fiul cel mijlociu păzi şi el; dară păţi ca şi frate-său cel mare.

Tată-său, deznădăjduit, puse în gând să-l taie; dar fiul cel mai mic, Prâslea, veni cu rugăciune către tată-său, şi-i zise:

— Tată, atâţia ani l-ai ţinut, ai suferit atâtea necazuri după urma acestui pom, mai lasă-l, rogu-te, şi anul acesta, să-mi încerc şi eu norocul.

— Fugi d-aici, nesocotitule, zise împăratul. Fraţii tăi cei mari, atâţi şi atâţi oameni voinici şi deprinşi cu nevoile n-au putut face nimic, şi tocmai tu, un mucos ca tine, o să izbutească? N-auzi tu ce prăpăstii spun fraţii tăi? Aici trebuie să fie ceva vrăji.

— Eu nu mă încumet – zise Prâslea – a prinde pe hoţi, ci zic că o încercare de voi face şi eu, nu poate să-ţi aducă nici un rău.

Împăratul se înduplecă şi mai lăsă pomul netăiat încă un an. Sosi primăvara: pomul înflori mai frumos şi legă mai mult decât altădată. Împăratul se veseli de frumuseţea florilor şi de mulţimea roadelor sale, dar când se gândea că nici în anul acesta n-o să aibă parte de merele lui cele aurite, să căia că l-a lăsat netăiat.

Prâslea se ducea adesea prin grădină, da ocol mărului şi tot plănuia. În sfârşit, merele începură a pârgui. Atunci fiul cel mai mic al împăratului zise:

— Tată, iată a sosit timpul; mă duc să pândesc şi eu.

— Du-te, zise împăratul; dară negreşit că şi tu ai să te întorci ruşinat ca fraţii tăi cei mai mari.

— Pentru mine n-are să fie aşa mare ruşine, zise el; fiindcă eu nu numai că sunt mai mic, dar nici nu mă leg ca să prinz pe tâlhari, ci numai o cercare să fac.

Cum veni seara, se duse, îşi luă cărţile de cetit, două ţepuşe, arcul şi tolba cu săgeţile. Îşi alese un loc de pândă într-un colţ pe lângă pom, bătu ţepuşele în pământ şi se puse între ele, aşa cum să-i vină unul dinainte şi altul la spate ca, dacă îi va veni somnul şi ar moţăi, să se lovească cu barba în cel de dinaintea lui şi dacă ar da capul pe spate, să se lovească cu ceafa în cel de dinapoi.

Astfel pândi până când, într-una din nopţi, cam după miezul nopţii, simţi că-l atinge încetişor boarea zorilor care îl îmbată cu mirosul său cel plăcut, o piroteală moleşitoare se alegă de ochii lui; dară loviturile ce suferi vrând să moţăie îl deşteptară, şi rămase priveghind până când, pe la revărsat de zori, un uşor fâşâit se auzi prin grădină.

Atunci, cu ochii ţintă la pom, luă arcul şi sta gata; fâşâitul se auzi mai tare şi un oarecine se apropie de pom şi se apucă de ramurile lui; atunci el dete o săgeată, dete două şi, când dete cu a treia, un geamăt ieşi de lângă pom şi apoi o tăcere de moarte se făcu; iar el, cum se lumină puţin, culese câteva mere din pom, le puse pe o tipsie de aur şi le duse la tatăl său.

Niciodată n-a simţit împăratul o mai mare bucurie decât când a văzut la masa sa merele de aur din care nu gustase niciodată.

— Acum – zise Prâslea – să căutăm şi pe hoţ.

Dară împăratul, mulțumit că pipăise merele cele

aurite, nu mai voia să ştie de hoţi. Fiul său, însă, nu se lăsă cu una cu două, ci, arătând împăratului dâra de sânge ce lăsase pe pământ rana ce făcuse hoţului, îi spuse că se duce să-l caute şi să-l aducă împăratului chiar din gură de şarpe. Şi, chiar de a două zi, vorbi cu fraţii lui ca să meargă împreună pe urma hoţului şi să-l prindă.

Fraţii săi prinseseră pizmă pe el pentru că fusese mai vrednic decât dânșii şi căutau prilej ca să-l piardă; de aceea şi voiră bucuros să meargă. Ei se pregătiră şi porniră.

Se luară, deci, după dâra sângelui şi merse, merse, până ce ieşiră la pustietate, de acolo mai merse o leacă până ce dete de o prăpastie şi văzură că dâra de sânge nu mai înainta. Atunci pricepură ei că în prăpastia aceea trebuie să locuiască furul merelor.

Dară cum să se lase înăuntru? Porunciră numaidecât vârteje şi funii groase, şi îndată se şi gătiră. Le aşezară, şi se lăsă fratele cel mare.

— Dară – zise el – când voi scutura frânghia, să mă scoateţi afară.

Aşa şi făcură. După fratele cel mare se coborî cel mijlociu şi făcu şi el ca cel dintâi, atâta numai că se lăsă ceva mai jos.

— Acum e rândul meu să mă las în prăpastie, zise Prâslea, văzând că fraţii cei mari se codesc; când voi mişca frânghia, voi mai mult să mă lăsaţi în jos; şi după ce veţi vedea că frânghia nu se mai duce la vale, să puneţi paznici să păzească şi, când va vedea că frânghia se mişcă de loveşte marginile groapei, să o trageţi afară.

Se lăsă şi cel mai mic din fraţi şi, de ce mişca frânghia, d-aia îl lăsa mai jos, şi-l lăsară, până ce văzură că frânghia nu mai sta întinsă, cum este când are ceva atârnat de capătul ei.

Atunci fraţii ţinură sfat şi ziseră:

— Să aşteptăm până ce vom vedea dacă face vreo izbândă, şi atunci, ori bine ori rău de va face, să-l pierdem, ca să ne curăţim de unul ca dânsul care ne face de ruşine.

Prâslea ajunse pe tărâmul celălalt, se uită cu sfială în toate părţile, şi cu mare mirare văzu toate lucrurile schimbate; pământul, florile, copacii, lighioni altfel făptuite erau p-acolo. Deocamdată îi cam fu frică, dară, îmbărbătându-se, apucă pe un drum şi merse până dete de nişte palaturi cu totul şi cu totul de aramă.

Nevăzând nici pui de om pe care să-l întrebe câte ceva, intră în palat, ca să vază cine locuia acolo. În pragul uşii îl întâmpină o fată frumuşică, care zise:

— Mulţumesc lui Dumnezeu că ajunsei să mai văz om de pe tărâmul nostru. Cum ai ajuns aice, frate, îl întrebă ea; aici este moşia a trei fraţi zmei, care ne-a răpit de la părinţii noştri, şi suntem trei surori şi fete de împărat de pe tărâmul de unde eşti şi tu.

Atunci el povesti în scurt toată istoria cu merele, cum

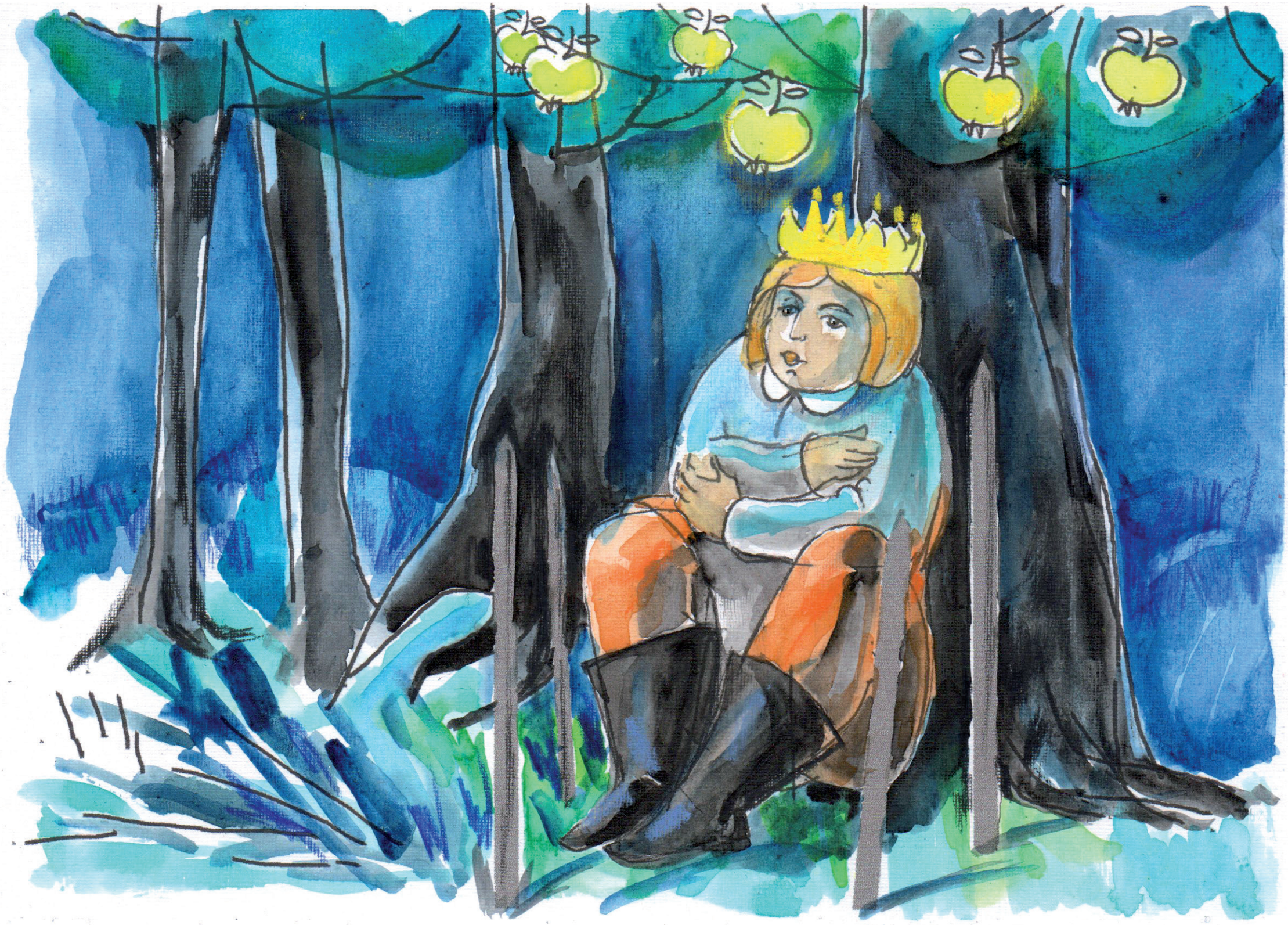

a rănit pe hoţ şi cum a venit după dâra sângelui până la groapa pe unde s-a lăsat în jos la ea, şi o întrebă ce fel de oameni sunt zmeii aceia şi dacă sunt voinici.

Ea îi spuse, apoi, că fiecare din zmei şi-a ales câte una din ele şi le tot sileşte să-i ia de bărbaţi, iară ele se tot împotrivesc cu fel de fel de vorbe, cerându-le câte în lună şi în soare, şi ei se fac şi punte de le împlinesc toate voile.

— Ei sunt în adevăr voinici – adăugă ea – însă cu vrerea lui Dumnezeu poate îi vei birui. Dară, până una alta, ascunde-te, vai de mine! undeva, să nu dea zmeul peste tine în casa lui, că e năbădăios şi se face leu-paraleu. Acum e timpul când are să vină la prânz, şi are obicei de aruncă buzduganul cale de un conac şi loveşte în uşă, în masă şi se pune în cui.

N-apucă să isprăvească vorba, şi se auzi ceva că şuieră, că loveşte în uşă, în masă, şi buzduganul se arătă şi se aşeză în cui. Dară Prâslea luă buzduganul, îl azvârli înapoi mai departe decât îl azvârlise zmeul; şi, când era prin dreptul lui, îl atinse pe umere.

Zmeul, speriat, stătu în loc, se uită după buzdugan, se duse de-l luă şi se întoarse acasă. Când era la poartă, începu să strige:

— Hâm! Hâm! Aici miroase a carne de om de pe tărâmul cellalt; şi, văzând pe fiul de împărat ce-i ieşise înainte, îi zise: Ce vânt te-a adus pe aici, omule, ca să-ţi rămâie oasele pe alt tărâm?

— Am venit ca să prinz pe furii merelor de aur ale tatălui meu.

— Noi suntem, îi zise zmeul; cum vrei să ne batem? În buzdugane să ne lovim, în săbii să ne tăiem, ori în luptă să ne luptăm?

— Ba în luptă, că e mai dreaptă, răspunse Prâslea.

Atunci se apucară la trântă, şi se luptară şi se luptară, până când zmeul băgă pe Prâslea în pământ până la glezne; iar Prâslea se opinti odată, aduse pe zmeu şi, trântindu-l, îl băgă în pământ până în genunchi şi-i tăie capul.

Fata, cu ochii plini de lacrămi, îi mulţumi că a scăpat-o de zmeu, şi-l rugă să-i fie milă şi de surorile ei.

După ce se odihni vreo două zile, porni, după povaţa fetei, la soră-sa cea mijlocie care avea palaturile de argint.

Acolo, ca şi la cea mare, fu primit cu bucurie; fata îl rugă să se ascunză; iar el nu voi; ci, când veni buzduganul să se aşeze în cui, pe care îl aruncase zmeul ei cale de două conace, el îl aruncă mult mai îndărăt, izbind şi pe zmeu în cap; iar zmeul veni turbat, se luptă cu Prâslea ca şi frate-său cel mare, şi rămase şi el mort.

Fata, după ce îi mulţumi, îl povăţui cum să facă ca să scape de robie şi pe sora lor cea mică.

— Deşi e mai puternic – zise fata – decât fraţii lui pe care i-ai omorât, dar cu ajutorul lui Dumnezeu şi mai ales că e şi cam bolnav din lovitura ce i-ai dat cu săgeata când

a vrut să fure merele, nădăjduiesc că-i vei veni de hac.

O săptămână întreagă se desfătară împreună cu amândouă fetele, şi Prâslea, odihnindu-se de ostenelile ce încercase, porni şi către zmeul de al treilea.

Văzând palaturile de aur în care locuia zmeul cel mic, rămase cam pe gânduri, dară, luându-şi inima în dinţi, intră înăuntru.

Cum îl văzu fata, îl rugă ca pe Dumnezeu să o scape de zmeu, care zicea ea, e otărât ca, îndată ce se va face sănătos bine, să o silească oricum să se însoţească cu dânsul.

Abia isprăvise vorba şi buzduganul, izbind în uşă şi în masă, se puse în cui.

Prâslea întrebă ce putere are zmeul şi îi spuse că aruncă buzduganul cale de trei conace; atunci el îl aruncă şi mai departe, lovindu-l în piept.

Zmeul, turburat de mânie, se întoarse numaidecât acasă.

— Cine este acela care a cutezat să calce hotarele mele şi să intre în casa mea?

— Eu sunt, zise Prâslea.

— Dacă eşti tu – îi răspunse zmeul – am să te pedepsesc amar pentru nesocotinţa ta. Cum ai vrut, venit-ai; dară nu te vei mai duce cum vei voi.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu – îi răspunse Prâslea – am eu ac de cojocul tău.

Atunci se învoiră să se ia la luptă dreaptă,

*şi se luptară*
*şi se luptară,*
*zi de vară*
*până seară;*

iară când fu pe la nămiez, se făcură amândoi două focuri şi aşa se băteau; un corb însă le tot da ocol, croncănind. Văzându-l, zmeul îi zise:

— Corbule, corbule! ia seu în unghiile tale şi pune peste mine, că-ţi voi da stârvul acesta ţie.

— Corbule, corbule! îi zise şi Prâslea, dacă vei pune peste mine seu, eu îţi voi da trei stârvuri.

— Unde dă Dumnezeu să cază o asemenea tiflă peste mine! Mi-aş sătura sălaşul întreg.

— Adevăr grăieşte gura mea, îi răspunse Prâslea.

Corbul, fără a mai întârzia, aduse în unghiile sale seu, puse peste viteazul Prâslea, şi prinse mai multă putere.

Către seară zise zmeul către fata de împărat, care privea la dânşii cum se luptau, după ce se făcuseră iar oameni:

— Frumuşica mea, dă-mi niţică apă să mă răcoresc, şi-ţi făgăduiesc să ne cununăm chiar mâine.

— Frumuşica mea – îi zise şi Prâslea – dă-mi mie apă, şi-ţi făgăduiesc să te duc pe tărâmul nostru şi acolo să ne cununăm.

— Să-ţi audă Dumnezeu vorba, voinice, şi să-ţi împlinească gândul! îi răspunse ea.

Fata de împărat dete apă lui Prâslea de bău şi prinse mai multă putere; atunci strânse pe zmeu în braţe, îl ridică în sus şi, când îl lăsă jos, îl băgă până în genunchi în pământ; se opinti şi zmeul, ridică şi el în sus pe Prâslea şi, lăsându-l jos, îl băgă până în brâu; puindu-şi toate puterile, Prâslea mai strânse o dată pe zmeu de-i pârâi oasele şi, aducându-l, îl trânti aşa de grozav, de îl băgă până la gât în pământ şi-i tăie capul; iar fetele, de bucurie, se adunară împregiurul lui, îl luau în braţe, îl sărutau şi îi ziseră:

— De azi înainte frate să ne fii.

Îi spuseră apoi că fiecare din palaturile zmeilor are câte un bici, cu care loveşte în cele patru colţuri ale lor şi se fac nişte mere. Aşa făcură, şi fiecare din fete avură câte un măr. Se pregătiră, deci, să se întoarcă pe tărâmul nostru.

Ajungând la groapă, cletenă frânghia de se lovi de toate mărginile groapei. Paznicii de sus pricepură că trebuie să tragă frânghia. Se puseră la vârtejuri şi scoaseră pe fata cea mare cu mărul ei de aramă. Ea, cum ajunse sus, arătă un răvăşel ce-i dase Prâslea, în care scria că are să ia de bărbat pe frate-său cel mai mare. Bucuria fetei fu nespusă când se văzu iar pe lumea unde se născuse.

Lăsară din nou frânghia şi scoase şi pe fata cea mijlocie, cu mărul ei cel de argint şi cu o altă scrisoare, în care o hotăra Prâslea de soţie fratelui celui mijlociu.

Mai lăsară frânghia şi scoase şi pe fata cea mică: aceasta era logodnica lui Prâslea; însă mărul ei cel de aur nu-l dete, ci îl ţinu la sine.

El simţise de mai-nainte că fraţii săi îi poartă sâmbetele şi, când se mai lăsă frânghia ca să-l ridice şi pe el, dânsul legă o piatră şi puse căciula deasupra ei, ca să-i cerce; iar fraţii dacă văzură căciula, socotiră că este fratele lor cel mic, slăbiră vârtejile şi dete drumul frânghiei, care se lăsă în jos cu mare iuţeală, ceea ce făcu pe fraţi să crează că Prâslea s-a prăpădit.

Luară, deci, fetele, le duseră la împăratul, îi spuseră cu prefăcută mâhnire că fratele lor s-a prăpădit, şi se cununară cu fetele, după cum rânduise Prâslea. Iar cea mai mică nu voia cu niciun chip să se mărite, nici să ia pe altul.

Prâslea, care şedea deoparte, văzu piatra care căzuse cu zgomot, mulţumi lui Dumnezeu că i-a scăpat zilele şi se gândea ce să facă ca să iasă afară.

Pe când se gândea şi se plângea, dânsul auzi ţipăt şi o văietare care îi împlu inima de jale; se uită împrejur şi văzu un balaur care se încolăcise pe un copac şi se urca ca să mănânce nişte pui de zgripsor. Scoase paloşul Prâslea, se repezi la balaur şi numaidecât îl făcu în bucăţele.

Puii, cum văzură, îi mulţumiră şi-i ziseră:

— Vino încoace, omule viteaz, să te ascundem aici, că, de te va vedea mama noastră, te înghite de bucurie.

Traseră o pană de la unul din pui şi-l ascunseră în ea.

Când veni zgripsoroaica şi văzu grămada aia mare de bucăţele de balaur, întrebă pe pui, cine le-a făcut ăst bine?

— Mamă – ziseră ei – este un om de pe tărâmul celălalt şi a apucat încoace, spre răsărit.

— Mă duc – le zise ea – să-i mulţumesc.

Ea porni ca vântul înspre partea încotro îi spusese puii că a apucat omul. După câteva minute se întoarse:

— Spuneţi-mi drept – le zise – încotro s-a dus.

— Spre apus, mamă.

Şi, într-o bucată de vreme, ca de când începui să vă povestesc, străbătu cele patru părţi ale tărâmului de jos şi se întoarse cu deşert.

— Dacă ţi l-om arăta, mamă, ne făgăduieşti că nu-i vei face nimic?

— Vă făgăduiesc, dragii mei.

Atunci ei îl scoaseră din pană şi îl arătară; iar ea, de bucurie, îl strânse în braţe şi cât p-aici era să-l înghită, dacă nu l-ar fi acoperit puii.

— Ce bine vrei să-ţi fac şi eu, pentru că mi-ai scăpat puii de moarte?

— Să mă scoţi pe tărâmul celălalt, răspunse Prâslea.

— Greu lucru mi-ai cerut, îi zise zgripsoroaica; dară pentru că ţie îţi sunt datoare mântuirea puilor mei, mă învoiesc la asta. Pregăteşte 100 oca de carne, făcută bucăţele de câte o oca una, şi 100 de pâini.

Făcu ce făcu Prâslea, găti pâinile şi carnea şi le aduse la gura groapei.

Zgripsoroaica zise:

— Pune-te deasupra mea cu merinde cu tot şi, de câte ori oi întoarce capul, să-mi dai câte o pâine şi câte o bucată de carne.

Se aşezară şi porniră, dându-i, de câte ori cerea, pâine şi carne. Când era aproape, aproape să iasă deasupra, pasărea uriaşă mai întoarse capul să-i mai dea de mâncare; dară carnea se sfârşise.

Atunci Prâslea, fără să-şi piardă cumpătul, trase paloşul şi-şi tăie o bucată de carne moale din coapsa piciorului de sus şi o dete zgripsoroaicei.

După ce ajunseră deasupra şi văzu că Prâslea nu putea să umble, îi zise zgripsoroaica:

— Dacă nu era binele ce mi-ai făcut şi rugăciunea puilor mei, mai că te mâncam. Eu am simţit că carnea care mi-ai dat în urmă era mai dulce decât cea de mai înainte, şi n-am înghiţit-o; rău ai făcut de mi-ai dat-o.

Apoi o dete afară dintr-însa, i-o puse la loc, o unse cu scuipat de al său, şi se lipi. Atunci se îmbrăţişară, îşi mulţumiră unul alteia, şi se despărţiră; ea se duse în prăpastia de unde ieşiseră şi Prâslea plecă către împărăţia tatălui său.

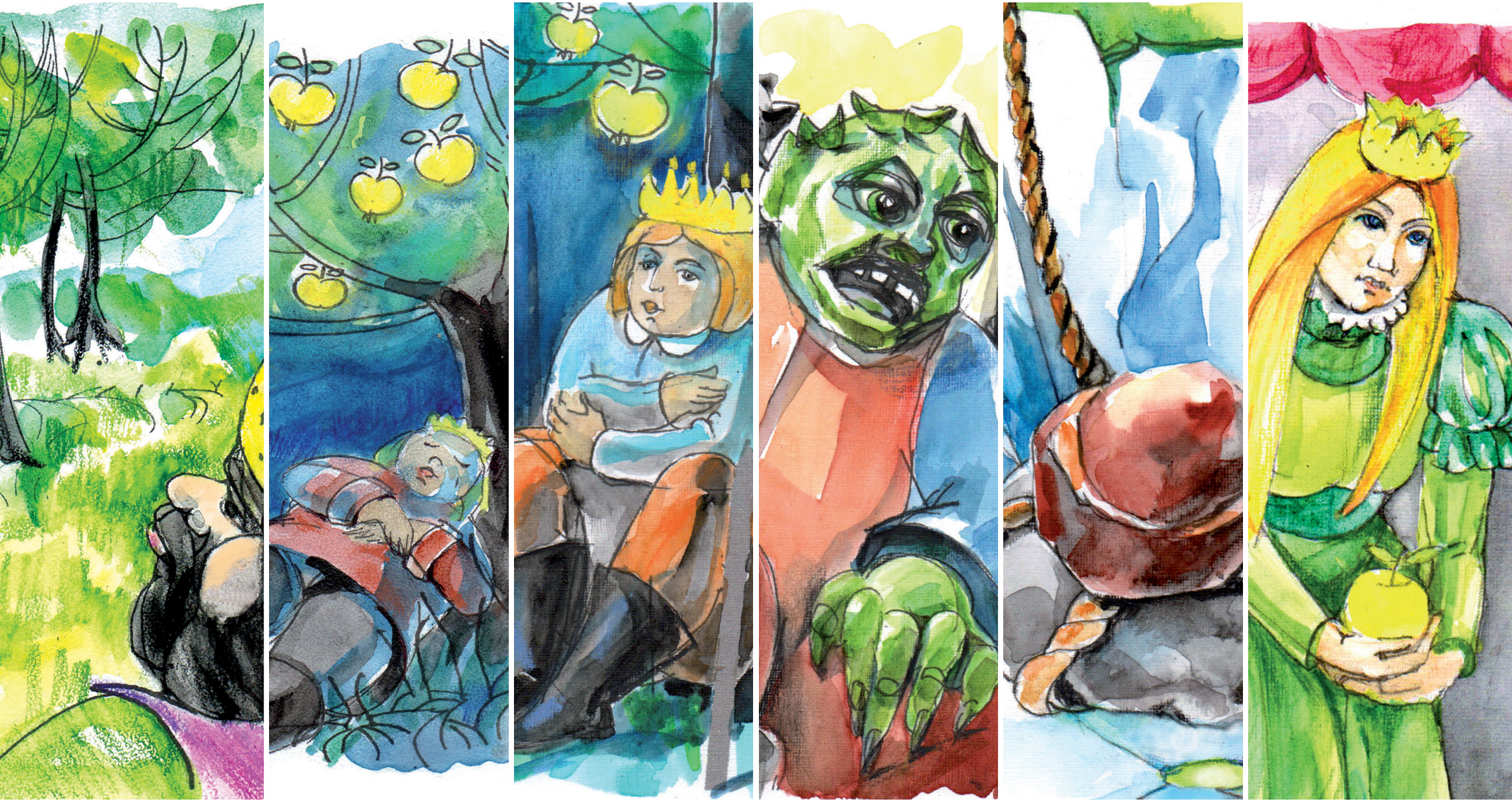

Plecând către oraşul în care locuiau părinţii şi fraţii lui, îmbrăcat fiind în haine proaste ţărăneşti, întâlni nişte drumeţi şi află de la dânşii că fraţii lui au luat de soţii pe fetele care le-au trimis el, după cum le hotărâse însuşi, că părinţii lui erau foarte mâhniţi de pieirea fiului lor cel mic, că fata cea mică e îmbrăcată în negru şi-l jeleşte şi că nu voieşte a se mărita nici în ruptul capului, măcar că a peţit-o mai mulţi fii de împărat; că acum, în cele din urmă, fraţii lui i-au adus un ginere prea frumos şi că o silesc cu toţii să-l ia şi că nu se ştie de va putea scăpa.

Prâslea, auzind de toate acestea, nu puţin s-a întristat în sufletul lui şi, cu inima înfrântă, a intrat în oraş.

Mai cercetând în sus şi în jos, află că fata a zis împăratului că, dacă voieşte să o mărite cu tânărul care i-l aduseră, să poruncească a-i face şi a-i aduce la odoare o furcă cu caierul şi fusul cu totul de aur şi să toarcă singură, fiindcă aşa îi făcuse şi zmeul şi asta îi plăcea mult.

Mai află că împăratul chemase pe starostea de argintari şi-i poruncise zicându-i: «Iată, de azi în trei săptămâni să-mi dai gata furca care o cere fata mea cea mică; că de unde nu, unde-ţi stau picioarele, îţi va sta şi capul»; şi bietul argintar se întoarse acasă trist şi plângând.

Atunci Prâslea se duse de se băgă ucenic la argintar.

Prâslea, tot văzând pe stăpânu-său văitându-se fiindcă nu izbutise a face furca după porunceală, îi zise:

— Stăpâne, te văd trist că nu poţi să faci furca ce ţi-a poruncit împăratul, iată mai sunt trei zile până să se împlinească sorocul ce ţi-a dat; lasă-mă pe mine să o fac.

Argintarul îl goni, zicându-i:

— Atâţi meşteri mari n-au putut să o facă, şi tocmai un trenţeros ca tine să o facă?

— Dacă nu-ţi voi da furca de azi în trei zile – răspunse Prâslea – să-mi faci ce vei voi.

Atunci se învoiră a-i da o odaie să lucreze numai Prâslea singur, şi pe fiecare noapte să-i dea câte o trăistuţă de alune şi câte un pahar de vin bun.

Argintarul îi ducea grija, fiindcă, ascultând pe la uşă, n-auzea alt decât cum spărgea la alune pe nicovală! Iar când fu a treia zi, el ieşi, dis-de-dimineaţă, din odaie cu furca pe tavă, pe care o scosese din mărul zmeului, ce era la dânsul, şi o dete argintarului ca să o ducă fetei împăratului.

Argintarul nu mai putea de bucurie, şi-i făcu un rând de haine; iar pe la nămiez, când venise slujitorii împăratului ca să-l cheme la palat, el se duse şi îi dete furca care torcea singură.

După ce împăratul se minună de frumuseţea ei, dete argintarului doi saci de bani.

Fata, cum văzu furca, îi trecu un fier ars prin inimă; ea cunoscu furca şi pricepu că Prâslea cel viteaz trebuie să fi ieşit deasupra pământului. Atunci zise împăratului:

— Tată, cine a făcut furca poate să-mi facă încă un lucru pe care mi l-a adus la odoare zmeul.

Iar împăratul chemă îndată pe argintar şi-i porunci să-i facă o cloşcă cu pui cu totul şi cu totul de aur, şi-i dete soroc de trei săptămâni, şi, dacă nu i-o face-o, unde îi stă picioarele îi va sta şi capul.

Argintarul, ca şi de-lalt rând, se întoarse acasă trist; dispreţui ca şi întâia oară pe Prâslea, care îl întrebase şi de astă dată; iar dacă se înţeleseră la cuvinte, se învoiră şi lucrul se săvârşi cu bine.

Când văzu argintarul cloşca cloncănind şi puii piuind, cu totul şi cu totul de aur şi ciugulind mei tot de aur, înţelese că trebuie să fie lucru măiestru. Argintarul luă cloşca, o duse la împăratul, iar împăratul, după ce se minună îndestul de frumuseţea şi gingăşia lor, o duse fetei şi-i zise:

— Iată, ţi s-au împlinit toate voile; acum, fata mea, să te găteşti de nuntă.

— Tată – îi mai zise fata – cine a făcut aste două lucruri trebuie să aibă şi mărul de aur al zmeului; porunceşte, rogu-te, argintarului să aducă meşterul care le-a făcut.

Primind porunca asta argintarul, se înfăţişă împăratului rugându-se să îl ierte şi zicându-i:

— Cum o să aduc înaintea măriei tale pe meşter, fiindcă este un om prost şi trenţeros şi nu este vrednic să vază luminata faţă a măriei tale.

Împăratul porunci să-l aducă oricum ar fi.

Atunci argintarul, după ce puse de spălă pe Prâslea şi-l curăţi, îl îmbrăcă în nişte haine noi şi-l duse la împăratul: iar împăratul, îl înfăţişă fetei.

Cum îl văzu fata, îl şi cunoscu. Ea nu putu să-şi ţie lacrămile care o podidiseră, de bucurie mare ce avu, şi zise împăratului:

— Tată, acesta este viteazul care ne-a scăpat din mâna zmeilor.

Şi, dând în genunchi, îi sărută mâinile şi pe faţă şi pe dos.

Luându-i seama bine împăratul, îl cunoscu şi dânsul, măcar că foarte mult se schimbase. Îl îmbrăţişă şi-l sărută de sute de ori. Dar el tăgăduia.

În cele mai din urmă, inima lui înduioşată de rugăciunile tatălui său, ale mamei sale şi ale fetei care rămăsese în genunchi rugându-l, mărturisi că, în adevăr, el este fiul lor cel mai mic.

Prâslea le povesti apoi toată istoria sa, le spuse şi cum a ieşit deasupra pământului şi le arătă şi mărul de aur al zmeului.

Atunci împăratul, supărat, chemă pe feciorii lui cei mai mari; dar ei, cum văzură pe Prâslea, o sfecliră. Iară împăratul întrebă pe Prâslea cum să-i pedepsească. Viteazul nostru zise:

— Tată, eu îi iert şi pedeapsa să o ia de la Dumnezeu.

Noi vom ieşi la scara palatului şi vom arunca fiecare câte o săgeată în sus şi Dumnezeu, dacă vom fi cineva greşiţi, ne va pedepsi.

Aşa făcură. Ieşiră câtetrei fraţii în curte, dinaintea palatului, aruncară săgeţile în sus şi, când căzură, ale fraţilor celor mai mari le căzură drept în creştetul capului şi-i omorâră, dar a celui mai mic îi căzu dinainte.

Iară dacă îngropară pe fraţii cei mai mari, făcură nuntă mare şi Prâslea luă pe fata cea mică. Toată împărăţia s-a bucurat că le-a adus Dumnezeu sănătos pe fiul cel mic al împăratului şi se mândrea, fălindu-se, de vitejiile ce făcuse el; iară după moartea tătâne-său se sui el în scaunul împărăţiei, şi împărăţi în pace de atunci şi până în ziua de azi, de o fi trăind.

Trecui şi eu pe acolo şi stătui de mă veselii la nuntă, de unde luai

*O bucată de batoc,*
*Şi-un picior de iepure şchiop,*

şi încălecai p-o şa şi v-o spusei dumneavoastră aşa.

COLO*FF*/*ON*

*PicText* propune o *re*vizitare a basmelor românești, o *re*valorizare plastică a tradiției. Lumea lui *odată ca niciodată*, redescoperită prin prisma lui *aici și acum*. Biblioteca Județeană Timiș „Sorin Titel" marchează, prin *Prâslea cel voinic și merele de aur*, cel de-al doilea volum al colecției sale de neobasme. Conceptul editorial îi aparține lui Tudor Crețu și vizează atragerea cât mai multor artiști contemporani în procesul de *re*ilustrare a basmelor românești fundamentale.

BIBLIOTECA
JUDEȚEANĂ
TIMIȘ
„SORIN TITEL”

PicText no. 2

Petre Ispirescu

# Prâslea cel voinic și merele de aur

Ilustrație: Adriana Lucaciu

CAPITALĂ CULTURALĂ EUROPEANĂ
2021 Timișoara European Capital of Culture
Primăria Municipiului Timișoara